

Brüssel, 17. veebruar 2020
(OR. en)

5798/20

RECH 22
COMPET 28

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Konkurentsivõime nõukogu 27.–28. veebruari 2020. aasta istungi ettevalmistamine</i> Strateegiline lähenemisviis: teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvaheline koostöö – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi märkus „Strateegiline lähenemisviis: teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvaheline koostöö“, et valmistada ette konkurentsivõime nõukogu 28. veebruari 2020. aasta istungil toimuv poliitiline mõttevahetus.

Strateegiline lähenemisviis: teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvaheline koostöö

Teadus on meie tulevase heaolu seisukohast otsustava tähtsusega. Edusammud paljudes valdkondades, alates kliimamuutuste mõju piiramisest kuni elanikkonna tervise parandamiseni või demokraatlike väärtuste austamise tagamiseni, sõltuvad teadusuuringute ja innovatsiooni arengust.

Kuna kolmandik maailma teaduspublikatsioonidest avaldatakse Euroopas on siin endiselt üks maailma paremini toimivaid sellealaseid süsteeme. Siiski ohustab Euroopa konkurentsipositsiooni tema peamiste ülemaailmsete konkurentide kasvav mõju. Lisaks seisab liit silmitsi ka liidusiseste väljakutsetega. Üks Euroopa suurimaid ja tugevamaid riiklikke teadussüsteeme lahkus äsja EList ning liit asub nüüd oma tulevase suhted Ühendkuningriigiga kindlaks määrama.

Seda keerukat olukorda tuleks tulevase teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvahelise koostöö ELi strateegilise lähenemisviisi määratlemisel arvesse võtta.

Teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvaheline koostöö on alati olnud ELi välisstrateegia oluline aspekt. Euroopa Liidu toimimise lepingus on liidu teaduslike ja tehnoloogiliste aluste tugevdamise eesmärgi täitmiseks liidu ühe põhitegevusena loetletud „koostöö edendamine kolmandate riikidega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega liidu teadusuuringute, tehnoloogia arendamise ja tutvustamise valdkonnas“. Rahvusvaheline koostöö peaks hõlbustama osalemist ühismeetmetes, võimaldama vastastikust juurdepääsu tipptasemel teadmistele ja teadusressurssidele ning võimaldama ühiselt luua kestlikke lahendusi ülemaailmsetele probleemidele, nagu on sätestatud ÜRO kestliku arengu eesmärkides, tagades samas, et nimetatud koostöö teenib ELi pikaajalisi huve. Kõnealust koostööd tuleb samuti hinnata lähtudes ELi praegustest prioriteetidest, nagu Euroopa roheline kokkulepe ja digiajastule vastav Euroopa.

Rahvusvaheline koostöö ei peaks mitte ainult võimaldama riikidel saavutada ühiseid eesmärke ja saada vastastikust kasu, vaid hõlbustama ka Euroopa teadusruumi rahvusvahelise mõõtme edasiarendamist ja rakendamist. Seega toetab rahvusvaheline koostöö teabe süstemaatilist jagamist ja struktureerimist, asjakohaste teadmiste koondamist ja teadlaste vaba liikumise võimaldamist. Paljudel kolmandatel riikidel on ELiga pikaajalised ja tugevad teadusuuringute ja innovatsiooni alased koostöösidemed ning nad osalevad Euroopa teadusruumi rakendamises juba alates selle loomisest. Nende integreerimisel ELi majandusse ja nende geograafilisel lähedusel on positiivne ülekanduv mõju ELi majanduskasvule. Seega on olemasolevad tugevad teadusvõrgustikud ja -sidemed olulised.

Üks liidu tähtsamaid rahvusvahelise koostöö vahendeid on teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm. Rahvusvaheline koostöö on täielikult integreeritud seitsmendasse raamprogrammi, seda on tugevdatud programmi „Horisont 2020“ meetmetega, suurendades veelgi nende avatust rahvusvahelistele partneritele, ning programmi „Euroopa horisont“ käsitlevas ettepanekus on see asetatud veelgi tähtsamale kohale. Tegelikult on aga programmi „Horisont 2020“ raames tehtav rahvusvaheline koostöö seitsmenda raamprogrammiga võrreldes vähenenud, mistõttu tuleb saadud kogemusi edaspidise rakendamise seisukohast hoolikalt uurida. Kogemused näitavad, et maailma parimate ülikoolide ligimeelitamisel on veel arenguruumi. Näiteks võiks muuta toetuslepingu näidist, lihtsustada haldusmenetlusi, lisada rahvusvahelise koostöö seisukohast asjakohasemaid teemasid või maksimeerida koostööd vastastikust strateegilist huvi pakkuvates valdkondades, nagu mõned kolmandad riigid on juba taotlenud.

Tihe ja sisuline koostöö rahvusvaheliste partneritega peab põhinema kindlatel kriteeriumidel, mis võivad erineda sõltuvalt nende partnerite suhtest ELiga, nende teadus- ja innovatsioonivõimest, reeglitel põhinevast avatud turumajandusest, sealhulgas intellektuaalomandiõigustest, või siis kodanike majanduslikku ja sotsiaalset heaolu suurendava poliitika edendamisest.

Sellega seoses võetakse teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvahelises koostöös arvesse eri tegureid ning see koostöö võib erineda sõltuvalt riigist, kellega koostööd tehakse, olemasolevatest raamistikest ja lahendamist vajavatest küsimustest. Avatus on siin oluline mõde, kuid liidu huvide kaitsmiseks võib olla vaja kehtestada teatavaid tingimusi. Ehkki teadlased ise sageli kaitsevad avatust ja teaduse ühendavat jõudu, väljendavad nad ka muret avatusega kaasnevate ohtude pärast.

Kõike eespool öeldut arvesse võttes leiab eesistujariik, et praegu on väga õige aeg arutada, milline peaks olema ELi strateegiline lähenemisviis teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvahelise koostöö suhtes. Eeltoodu põhjal palutakse ministritel arutada järgmisi küsimusi.

1. *Võttes arvesse teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvahelisest koostööst saadavat kasu, kuidas tuleks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna rahvusvahelise koostöö eelised viia tasakaalu liidu huvide kaitsmisega? Millistel juhtudel tuleks konkreetsete üksustega tehtavat koostööd piirata?*
2. *Kuidas saab EL tagada parimad mehhanismid andekate inimeste ligimeelitamiseks väljastpoolt ELi, vältides samal ajal oma talendipagasi väljavoolu?*
